32000D0368

KOMISIJAS LĒMUMS

(2000. gada 19. maijs),

ar kuru izdara labojumus Direktīvā 98/98/EK, ar ko divdesmit piekto reizi tehnikas attīstībai pielāgo Padomes Direktīvu 67/548/EEK par normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz bīstamu vielu klasifikāciju, iepakošanu un marķēšanu

(paziņots ar dokumenta numuru C(2000) 1333)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2000/368/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 67/548/EEK (1967. gada 27. jūnijs) par normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz bīstamu vielu klasifikāciju, iepakošanu un marķēšanu [1], kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/33/EK [2], un jo īpaši tās 28. pantu,

tā kā:

(1) Direktīvas 67/548/EEK VI pielikumā ir iekļauti norādījumi attiecībā uz bīstamu vielu un preparātu klasifikāciju un marķēšanu; jaunākie grozījumi VI pielikumā ir izdarīti ar Direktīvas 98/98/EK 4. pielikumu [3]; Direktīvas 98/98/EK 4. pielikuma 3.2.3., 3.2.8., 6.2. un 8. iedaļa ir nepilnīga; tādēļ Direktīvas 98/98/EK 4. pielikums ir jālabo.

(2) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi Komiteja to direktīvu pielāgošanai tehnikas attīstībai, kuras attiecas uz tehnisko šķēršļu novēršanu bīstamu vielu un preparātu tirdzniecībā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Direktīvas 98/98/EK 4. pielikumu aizstāj ar šā lēmuma pielikumu.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē, 2000. gada 19. maijā

Komisijas vārdā —

Komisijas locekle

Margot WALLSTRÖM

---

[1] OV 196, 16.8.1967., 1. lpp.
[2] OV L 199, 30.7.1999., 57. lpp.
[3] OV L 355, 30.12.1998., 1. lpp.

PIELIKUMS

"4. PIELIKUMS

1.6. Vielu klasificēšanai un marķēšanai vajadzīgos datus var iegūt:

a) attiecībā uz vielām, par kurām vajadzīga VII pielikumā noteiktā informācija, lielākā daļa klasificēšanai un marķēšanai nepieciešamo datu atrodama "galvenajā sarakstā". Ja vajadzīgs, klasifikācija un marķējums jāpārskata gadījumos, kad pieejama sīkāka papildu informācija (VIII pielikums);

b) attiecībā uz pārējām vielām (piemēram, iepriekš 1.5. iedaļā minētajām), klasifikācijai un marķēšanai vajadzīgos datus vajadzības gadījumā var iegūt no daudziem un dažādiem avotiem, piemēram, iepriekšējo testu rezultātiem, no informācijas, ko prasa starptautiski noteikumi par bīstamu vielu pārvadāšanu, informācijas referatīvajos darbos un literatūrā vai no praktiskajā pieredzē iegūtas informācijas. Attiecīgos gadījumos var ņemt vērā arī apstiprinātus struktūras un aktivitātes mijiedarbības izvērtējumus, kā arī ekspertu atzinumus.

Preparātu klasificēšanai un marķēšanai vajadzīgos datus var iegūt:

a) attiecībā uz fizikāli ķīmisko informāciju, izmantojot V pielikumā norādītās metodes. Gāzveida preparātiem ugunsbīstamības un oksidējošās īpašības var noteikt pēc aprēķinu metodes (sk. 9. nodaļu);

b) attiecībā uz informāciju par ietekmi uz veselību:

— izmantojot V pielikumā norādītās metodes un/vai tradicionālo metodi, kas minēta Direktīvas 88/379/EEK 3. panta 5. punkta a) līdz i) apakšpunktā, vai R 65 gadījumā - 3.2.3. iedaļas noteikumus,

— tomēr gadījumos, kad jānovērtē kancerogēnās, mutagēnās un reproduktīvajai funkcijai toksiskās īpašības, izmanto tradicionālo metodi, kas minēta Direktīvas 88/379/EEK 3. panta 5. punkta j) līdz q) apakšpunktā.

Piezīme par izmēģinājumiem ar dzīvniekiem

Testos ar dzīvniekiem eksperimentālo datu iegūšanai, jāievēro Direktīva 86/609/EEK par izmēģinājumu dzīvnieku aizsardzību.

1.7.2. *Vielu vērtēšanas kritēriju piemērošana*

Šajā pielikumā noteiktie vērtēšanas kritēriji ir tieši piemērojami gadījumos, kad attiecīgie dati iegūti ar testēšanas metodēm, kas salīdzināmas ar V pielikumā aprakstītajām. Pārējos gadījumos pieejamie dati jāizvērtē, salīdzinot izmantotās testa metodes ar V pielikumā norādītajām, kā arī ar šajā pielikumā izklāstītajiem klasifikācijas un marķēšanas noteikumiem.

Dažos gadījumos var rasties šaubas par attiecīgo kritēriju izmantošanu, īpaši tad, ja ir vajadzīgs eksperta vērtējums. Šādos gadījumos ražotājs, izplatītājs vai importētājs veic vielas pagaidu klasificēšanu un marķēšana, pamatojoties uz kompetentas personas veikto eksperimentālo datu novērtējumu.

Neskarot 6. pantu, gadījumos, kad izmantota iepriekšminētā kārtība un ir šaubas par iespējamo neatbilstību, var iesniegt priekšlikumu par vielas pagaidu klasifikācijas ierakstu I pielikumā. Priekšlikumu iesniedz vienai no dalībvalstīm un tam pievieno attiecīgos zinātniskos datus (sk. arī 4.1. iedaļu).

Līdzīgu kārtību var izmantot arī tad, ja iegūta informāciju, kas rada pamatu šaubām par I pielikumā jau iekļauta ieraksta pareizību.

2.2.2.1. Piezīmes par peroksīdiem

Organisko peroksīdu un to tirgū laižamo preparātu eksplozīvās īpašības klasificē pēc 2.2.1. iedaļā noteiktajiem kritērijiem, pamatojoties uz testiem, kas veikti saskaņā ar V pielikumā norādītajām metodēm.

Organisko peroksīdu oksidējošo īpašību noteikšanai V pielikumā norādītās metodes izmantot nevar.

Organiskos peroksīdus vielu veidā, kas nav klasificēti kā sprādzienbīstami, klasificē kā bīstamus pēc to struktūras (piemēram, R-O-O-H; R_1 — O-O-R_2).

Preparātus, kas nav klasificēti kā sprādzienbīstami, izmantojot aprēķinu metodi, klasificē pēc 9.5. iedaļā norādītā aktīvā skābekļa satura.

Visus organiskos peroksīdus, kas nav klasificēti kā sprādzienbīstami, un to preparātus klasificē kā spēcīgus oksidētājus, ja peroksīds vai sastāvs, kurā tas ietilpst, satur:

— vairāk nekā 5 % organisko peroksīdu vai

— vairāk par 0,5 % aktīvā skābekļa organiskajos peroksīdos, vai vairāk par 5 % ūdeņraža peroksīda.

3.2.3. *Kaitīgs*

Vielas un preparātus klasificē kā kaitīgus un tiem pievieno "Xn" simbolu un bīstamības norādi ("kaitīgs") saskaņā ar turpmāk tekstā noteiktajiem kritērijiem. Riska frāzes pievieno, pamatojoties uz šādiem kritērijiem:

R 22 Kaitīgs, to norijot.

Akūtās toksicitātes dati:

— LD_{50} caur muti, žurkas: $200 < LD_{50} \leq 2\,000$ mg/kg;

— kritiska deva, caur muti, žurkas — 50 mg/kg: 100 % izdzīvošana, bet izteikts toksiskums;

— izdzīvošana mazāka par 100 %, caur muti, žurkas, 500 mg/kg, nemainīgās devas metode. Sk. vērtēšanas tabulu testa metodes aprakstā V pielikuma Bl. punkta a) apakšpunktā.

R 21 Kaitīgs, nonākot saskarē ar ādu.

Akūtās toksicitātes dati:

— LD_{50} uz ādas, žurkas vai truši: $400 < LD_{50} \leq 2\,000$ mg/kg.

R 20 Kaitīgs, to ieelpojot.

Akūtās toksicitātes dati:

— LC_{50} ieelpojot, žurkas, aerosols vai daļiņas: $1 < LC_{50} \leq 5$ mg/litrs/4 stundas;

— LC_{50} ieelpojot, žurkas, aerosols vai tvaiki: $2 < LC_{50} \leq 20$ mg/litrs/4 stundas;

R 65 Kaitīgs: norijot var radīt plaušu bojājumus.

Vielas un preparāti šķidrumu veidā, kas to zemās viskozitātes dēļ cilvēkam ir kaitīgi, tos ieelpojot:

a) vielas un preparāti, kuru sastāvā ir alifātiskie, alicikliskie un aromātiskie ogļūdeņraži, kuru kopējā koncentrācija ir vienāda vai lielāka par 10 %, un

   — kuru tecēšanas laiks 3 mm *ISO* traukā pēc *ISO* 2431 ir mazāks par 30 sekundēm, vai

   — kuru kinemātiskā viskozitāte 40 °C, ko nosaka ar kalibrētu stikla kapilāra viskozimetru pēc *ISO 3104/3105*, nepārsniedz 7×10^{-6} m^2/s, vai

   — kuru kinemātiskā viskozitāte 40 °C, ko aprēķina pēc mērījumiem ar rotācijas viskozimetru pēc *ISO 3129*, nepārsniedz 7×10^{-6} m^2/s.

   Jāievēro, ka vielas un preparāti, kas atbilst šiem kritērijiem, nav jāklasificē, ja to virsmas vidējais spraigums, kas noteikts ar di Nuī (*du Nouy*) spraiguma mērītāju vai izmantojot V pielikuma A daļas 5. punktā norādītās testēšanas metodes, 25 °C temperatūrā ir lielāks par 33 mN/m;

b) vielas un preparāti, pamatojoties uz praktisko pieredzi par to iedarbību uz cilvēkiem.

R 40 Var radīt neatgriezeniskas sekas

— pārliecinoši pierādījumi, ka, vielai attiecīgā veidā nokļūstot organismā, parasti iepriekšminētajā devu diapazonā, tās vienreizēja iedarbība ar lielu varbūtību izraisa neatgriezeniskas sekas, kas atšķiras no 4. nodaļā minētajām.

Norādot organismā iekļūšanas veidu/iedarbības ilgumu, izmanto vienu no šīm kombinācijām: R 40/20, R 40/21, R 40/22, R 40/20/21, R 40/20/22, R 40/21/22, R 40/20/21/22.

R 48 Ilgstoši iedarbojoties, nopietni apdraud veselību

— vielai attiecīgā veidā nokļūstot organismā, tās atkārtota vai ilgstoša iedarbība var ar lielu varbūtību radīt nopietnu kaitējumu (izteiktus funkcionālus traucējumus vai toksikoloģiski nozīmīgas morfoloģiskas izmaiņas).

Vielas un preparātus klasificē vismaz kā kaitīgus, ja šo iedarbību novēro tādā koncentrāciju intervālā:

— caur muti, žurkas ≤ 50 mg/kg ķermeņa svara/dienā;

— uz ādas, žurkas vai truši ≤ 100 mg/kg ķermeņa svara/dienā;

— ieelpojot, žurkas ≤ 0,25 mg/l, 6 stundās/dienā.

Šos orientējošos lielumus var tieši piemērot, ja, veicot subhroniskā (90 dienu) toksicitātes testu, novēro nopietnus bojājumus. Izvērtējot subakūtā (28 dienu) toksicitātes testa rezultātus, šie skaitļi jāpalielina apmēram trīskārt. Ja ir pieejami hroniskā (divu gadu) toksicitātes testa rezultāti, tie jāizvērtē katrā konkrētā gadījumā. Ja ir veikti dažāda ilguma pētījumi, parasti izmanto rezultātus, kas gūti visilgākajā pētījumā.

Norādot iekļūšanas veidu organismā/iedarbības ilgumu, izmanto vienu no šīm kombinācijām: R 48/20, R 48/21, R 48/22, R 48/20/21, R 48/20/22, R 48/21/22, R 48/20/21/22.

3.2.3.1. Piezīmes attiecībā uz gaistošām vielām

Par vielām ar augstu piesātināta tvaika koncentrāciju to iespējamās bīstamības novērtēšanai var būt vajadzīgi eksperimentāli dati. Šādas vielas nedrīkst klasificēt saskaņā ar šajos norādījumos (3.2.3. iedaļā) dotajiem veselības apdraudējuma kritērijiem vai tiem, kas nav iekļauti 3.2.8. iedaļā. Tomēr, ja ir attiecīgi eksperimentāli dati par to, ka parasta darbošanās ar šīm vielām un to lietošana var būt bīstama, tad, atkarībā no konkrētā gadījumā, var būt vajadzīga to klasificēšana I pielikumā.

3.2.6.1. Ādas iekaisums

Saskaņā ar dotajiem kritērijiem piešķir šādu riska frāzi:

R 38 Kairina ādu

— vielas un preparāti, kas izmēģinājumā ar trušiem izraisa izteiktu ādas iekaisumu, kurš saglabājas vismaz 24 stundas pēc četru stundu ilga iedarbības perioda un ko nosaka ar V pielikumā minēto ādas kairinājuma testu.

Ādas iekaisums ir uzskatāms par izteiktu, ja:

a) eritēmas un kreveles vai tūskas veidošanās vidējais rādītājs, aprēķinot to visiem izmēģinājuma dzīvniekiem, ir divi vai lielāks;

b) vai gadījumos, kad V pielikumā minētais tests izdarīts, izmantojot trīs dzīvniekus, eritēmas un kreveles vai tūskas veidošanās vidējais rādītājs, kas aprēķināts katram dzīvniekam atsevišķi, ir divi vai lielāks, un tas novērots vismaz diviem dzīvniekiem.

Abos gadījumos attiecīgo vidējo lielumu aprēķināšanai izmanto visus rādītājus, kas iegūti katrā no nolasīšanas laikiem (pēc 24, 48 un 72 stundām).

Ādas iekaisums ir uzskatāms par izteiktu arī tad, ja tas vismaz diviem izmēģinājuma dzīvniekiem saglabājas līdz novērošanas perioda beigām. Ņem vērā arī tādas izpausmes, kā, piemēram, hiperplāziju, blaugznošanos, krāsas izmaiņas, sasprēgāšanu, kreveles un matu izkrišanu.

Vajadzīgos datus var iegūt arī no neakūtiem izmēģinājumiem ar dzīvniekiem (sk. piezīmes par R 48 2. iedaļas d) punktā). Tie uzskatāmi par nozīmīgiem, ja novērotā iedarbība ir salīdzināma ar iepriekš aprakstīto;

— vielas un preparāti, kas izraisa izteiktu ādas iekaisumu, pamatojoties uz praktiskiem novērojumiem par cilvēku īslaicīgu, ilgstošu vai atkārtotu saskari ar tiem;

— organiskie peroksīdi, izņemot gadījumus, kad pieejamie dati liecina par pretējo.

Parestēzija: parestēzija, ko cilvēkiem izraisa ādas saskare ar piretroīdu grupas pesticīdiem, netiek uzskatīta par kairinošu iedarbību, kuras dēļ tie būtu jāklasificē ar Xi; R 38. Tomēr citām vielām ar šādu iedarbību lieto S frāzi S 24.

3.2.8. *Citas toksikoloģiskas īpašības*

Papildu riska frāzes piešķir saskaņā ar šādiem kritērijiem (pamatojoties uz I pielikuma sastādīšanas laikā iegūto pieredzi) vielām un preparātiem, kas klasificēti saskaņā ar iepriekšminēto 2.2.1. līdz 3.2.7. iedaļu un/vai 4. un 5. nodaļu:

R 29 Saskarē ar ūdeni izdala toksisku gāzi.

Vielām un preparātiem, kas saskarē ar ūdeni vai mitru gaisu izdala ļoti toksiskas vai toksiskas gāzes potenciāli bīstamā daudzumā, piemēram, alumīnija fosfīdam, fosfora pentasulfīdam.

R 31 Saskarē ar skābēm izdala toksisku gāzi.

Vielām un preparātiem, kas reaģē ar skābēm, izdalot toksiskas gāzes bīstamā daudzumā, piemēram, nātrija hipohlorītam, bārija polisulfīdam. Vielām, ko plaši lieto iedzīvotāji, būtu vairāk piemērota drošības frāze S 50 (nejaukt ar…(precizē ražotājs)).

R 32 Saskarē ar skābēm izdala ļoti toksisku gāzi.

Vielām un preparātiem, kas reaģē ar skābēm, izdalot ļoti toksiskas gāzes bīstamā daudzumā, piemēram, zilskābes sāļiem, nātrija azīdu. Vielām, ko plaši lieto iedzīvotāji, būtu vairāk piemērota drošības frāze S 50 (nejaukt ar…(precizē ražotājs)).

R 33 Piemīt kumulatīva iedarbība.

Vielām un preparātiem, ja tie var uzkrāties cilvēka organismā un izraisīt zināmas bažas, kas tomēr nav pietiekams pamats frāzes R 48 lietošanai.

R 64 Var kaitēt zīdaiņiem caur mātes pienu.

Vielām un preparātiem, kas absorbējas sievietes organismā un var nelabvēlīgi ietekmēt laktāciju vai saglabāties (ieskaitot metabolītus) mātes pienā pietiekamā daudzumā un apdraudēt zīdaiņa veselību caur mātes pienu.

Piezīmes par šīs R-frāzes (un dažos gadījumos R 33) lietošanu ir atrodamas 4.2.3.3. iedaļā.

R 66 Atkārtota iedarbība var izraisīt ādas sausumu vai sasprēgāšanu.

Vielām un preparātiem, kas var izraisīt ādas sausumu, blaugznošanos vai sasprēgāšanu, bet kas neatbilst frāzes R 38 lietošanai noteiktajiem kritērijiem,

pamatojoties uz:

— praktiskiem novērojumiem, parastā veidā rīkojoties un lietojot, vai

— attiecīgiem eksperimentāliem datiem par to paredzamo iedarbību uz ādu.

Sk. arī 1.6. un 1.7. iedaļu.

R 67 Tvaiki var izraisīt miegainību un reiboni.

Gaistošām vielām un preparātiem, kas satur tādas vielas, kuras ieelpojot rodas acīmredzami centrālās nervu sistēmas nomākšanas simptomi, un kas vēl nav klasificēti kā akūti toksiski ieelpojot (R 20, R 23, R 26, R 40/20, R 39/23 vai R 39/26).

Var izmantot šādus datus:

a) izmēģinājumos ar dzīvniekiem iegūtos rezultātus, kas liecina par skaidri izteiktām CNS nomākšanas pazīmēm, piemēram, narkotisku iedarbību, letarģiju, koordinācijas trūkumu (ieskaitot līdzsvara refleksa zudumu) un ataksiju,

   — kuru koncentrācija/iedarbības laiks nepārsniedz 20 mg/l/4 stundas vai

   — kuru aktīvās iedarbības koncentrācijas (≤ 4 stundas) attiecība pret piesātināta tvaika koncentrāciju (PTK) 20 °C temperatūrā ir ≤ 1/10;

b) vai praktisku pieredzi par iedarbību uz cilvēkiem (piemēram, narkoze, miegainība, traucēta uzmanība, refleksu zudums, koordinācijas trūkums, reibonis), izmantojot labi dokumentētus ziņojumus par iedarbību, kas salīdzināma ar iepriekš norādītajiem iedarbības apstākļiem uz dzīvniekiem.

Sk. arī 1.6. un 1.7. iedaļu.

Par citām papildu riska frāzēm skatīt 2.2.6. iedaļu.

4.1.2. Ja ražotājam, izplatītājam vai importētājam ir pieejama informācija, kas norāda uz to, ka viela klasificējama un marķējama saskaņā ar 4.2.1., 4.2.2. vai 4.2.3. iedaļā noteiktajiem kritērijiem, viņš, pamatojoties uz kompetentas personas veiktu datu novērtējumu, saskaņā ar tiem veic pagaidu marķēšanu.

4.1.3. Ražotājs, izplatītājs vai importētājs, cik vien ātri iespējams, iesniedz dalībvalstij, kurā šī viela laista tirgū, dokumentu, kurā apkopota visa būtiskā informācija. Šajā apkopojumā jāiekļauj bibliogrāfija ar visām attiecīgajām atsaucēm, ieskaitot jebkurus noderīgus nepublicētus datus.

4.1.4. Turklāt ražotājs, izplatītājs vai importētājs, kura rīcībā ir jauni dati, kas attiecas uz vielas klasificēšanu un marķēšanu saskaņā ar 4.2.1., 4.2.2. vai 4.2.3. iedaļā norādītajiem kritērijiem, iespējami drīz iesniedz šos datus dalībvalstij, kurā viela laista tirgū.

5.2.2. *Gaisa un sauszemes vide*

5.2.2.1. Vielas klasificē kā bīstamas videi un apzīmē ar simbolu "N", kā arī piešķir attiecīgo bīstamības norādi un riska frāzi saskaņā ar šādiem kritērijiem:

R 54: Toksisks florai.

R 55: Toksisks faunai.

R 56: Toksisks augsnes organismiem.

R 57: Toksisks bitēm.

R 58: Var radīt ilgstošu kaitējumu videi.

Vielas, kas nav norādītas 5.2.1. iedaļā un kas pēc pieejamajiem eksperimentālajiem datiem par to īpašībām, stabilitāti, uzkrāšanās potenciālu un paredzamās vai novērotās izturēšanās vidē var uzreiz, ilgstoši un/vai pēc laika apdraudēt dabas ekosistēmu struktūru un/vai funkcionēšanu. Vēlāk tiks izstrādāti sīkāki kritēriji.

5.2.2.2. Vielas klasificē kā videi bīstamas un apzīmē ar simbolu "N", kā arī atbilstošiem brīdinājuma uzrakstiem un riska frāzēm saskaņā ar šādiem kritērijiem:

R 59: Apdraud ozona slāni.

Vielas, kas pēc pieejamajiem eksperimentālajiem datiem par to īpašībām un paredzamās vai novērotās izturēšanās vidē var apdraudēt stratosfēras ozona slāņa struktūru un/vai funkcionēšanu. Pie tām pieder vielas, kas uzskaitītas Padomes Regulas (EK) Nr. 3093/94 par vielām, kas noārda ozona slāni (OV L 333, 22.12.1994., 1. lpp.), I pielikumā un tās vēlākajos grozījumos.

6.2. **Drošības frāzes vielām un preparātiem**

S 1 Glabāt aiz atslēgas!

— Lietojums:

— ļoti toksiskām, toksiskām, kā arī kodīgām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti iepriekšminētajām vielām un preparātiem, ja tos pārdod plašai sabiedrībai.

S 2 Sargāt no bērniem!

— Lietojums:

— visām bīstamām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti visām bīstamām vielām un preparātiem, ko pārdod plašai sabiedrībai, izņemot tikai tos, kas klasificējami kā bīstami apkārtējai videi.

S 3 Glabāt vēsā vietā!

— Lietojums:

— organiskajiem peroksīdiem;

— pārējām bīstamām vielām un preparātiem ar viršanas punktu ≤ 40 °C.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti organiskajiem peroksīdiem, ja vien neizmanto drošības frāzi S 47;

— ieteicams pārējām bīstamām vielām un preparātiem ar viršanas punktu ≤ 40 °C.

S 4 Glabāt ārpus dzīvojamām telpām!

— Lietojums:

— ļoti toksiskām un toksiskām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti tos norāda tikai ļoti toksiskām un toksiskām vielām un preparātiem, ja vēlams papildināt frāzi S 13; piemēram, ja ir bīstami tos ieelpot, un šīs vielas un preparāti būtu jāuzglabā ārpus dzīvojamām telpām. Šis ieteikums nav paredzēts tam, lai aizliegti šo vielu vai preparātu pareizu izmantošanu dzīvojamās telpās.

S 5 Glabāt… (attiecīgo šķidrumu precizē ražotājs)!

— Lietojums:

— pašuzliesmojošām cietām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda tikai īpašos gadījumos, piemēram, nātrijam, kālijam vai baltajam fosforam.

S 6 Glabāt… (inerto gāzi precizē ražotājs)!

— Lietojums:

— bīstamām vielām un preparātiem, kas jāuzglabā inertā atmosfērā.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda īpašos gadījumos, piemēram, dažiem metālorganiskajiem savienojumiem.

S 7 Glabāt cieši noslēgtā traukā!

— Lietojums:

  — organiskajiem peroksīdiem;

  — vielām un preparātiem, kas var izdalīt ļoti toksiskas, toksiskas, kaitīgas vai īpaši viegli uzliesmojošas gāzes;

  — vielām un preparātiem, kas saskarē ar mitrumu izdala īpaši viegli uzliesmojošas gāzes;

  — viegli uzliesmojošām cietām vielām.

— Lietošanas kritēriji:

  — obligāti organiskajiem peroksīdiem;

  — ieteicams citās iepriekšminētajās piemērošanas jomās.

S 8 Iepakojumu glabāt sausā vietā!

— Lietojums:

  — vielām un preparātiem, kas var spēcīgi reaģēt ar ūdeni;

  — vielām un preparātiem, kas saskarē ar ūdeni izdala īpaši viegli uzliesmojošas gāzes;

  — vielām un preparātiem, kas saskarē ar ūdeni izdala ļoti toksiskas vai toksiskas gāzes.

— Lietošanas kritēriji:

  — parasti attiecināmi tikai uz iepriekšminētajām piemērošanas jomām, ja ir jāuzsver riska frāzē R 14, jo īpaši R 15 un R 29 ietvertais brīdinājums.

S 9 Iepakojumu glabāt labi vēdinātā telpā!

— Lietojums:

  — gaistošām vielām un preparātiem, kas var izdalīt ļoti toksiskus, toksiskus vai kaitīgus tvaikus;

  — īpaši viegli uzliesmojošiem un viegli uzliesmojošiem šķidrumiem un īpaši viegli uzliesmojošām gāzēm.

— Lietošanas kritēriji:

  — ieteicams gaistošām vielām un preparātiem, kas var izdalīt ļoti toksiskus, toksiskus vai kaitīgus tvaikus;

  — ieteicams īpaši viegli uzliesmojošiem vai viegli uzliesmojošiem šķidrumiem vai īpaši viegli uzliesmojošām gāzēm.

S 12 Neglabāt noslēgtā traukā!

— Lietojums:

  — vielām un preparātiem, kas, izdalot gāzes vai tvaikus, var uzspridzināt trauku.

— Lietošanas kritēriji:

  — parasti attiecināmi uz iepriekšminētajiem īpašiem gadījumiem.

S 13 Neglabāt kopā ar pārtiku, dzērieniem un dzīvnieku barību!

— Lietojums:

  — ļoti toksiskām, toksiskām, kā arī kaitīgām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

  — ieteicams, ja paredzēts, ka šīs vielas un preparātus izmantos plaša sabiedrība.

S 14 Neglabāt kopā ar… (nesaderīgās vielas precizē ražotājs)!

— Lietojums:

— organiskajiem peroksīdiem.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti organiskajiem peroksīdiem un parasti tos norāda tikai tiem. Tomēr izņēmuma gadījumos var noderēt, ja nesaderība var radīt īpašu risku.

S 15 Sargāt no karstuma!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kas var sadalīties vai var spontāni reaģēt karstuma iespaidā.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda tikai īpašos gadījumos, piemēram, monomēriem, bet tos nepiemēro, ja ir jau izmantotas riska frāzes R 2, R 3 un/vai R 5.

S 16 Sargāt no aizdegšanās avota — nesmēķēt!

— Lietojums:

— īpaši viegli uzliesmojošiem un viegli uzliesmojošiem šķidrumiem un īpaši viegli uzliesmojošām gāzēm.

— Lietošanas kritēriji:

— ieteicams iepriekšminētajām vielām un preparātiem, bet tos nenorāda, ja jau izmanto riska frāzes R 2, R 3 un/vai R 5.

S 17 Neglabāt kopā ar viegli uzliesmojošiem materiāliem!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kas ar viegli uzliesmojošiem materiāliem var veidot sprādzienbīstamus vai pašuzliesmojošus maisījumus.

— Lietošanas kritēriji:

— izmantojami īpašos gadījumos, piemēram, lai uzsvērtu frāžu R 8 un R 9 nozīmi.

S 18 Uzmanīties, atvērot iepakojumu un rīkojoties ar to!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kas var iepakojumā radīt pārspiedienu;

— vielām un preparātiem, kas var veidot sprādzienbīstamus peroksīdus.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda tikai iepriekšminētajos gadījumos, ja pastāv kaitējuma risks acīm un/vai paredz, ka šīs vielas un preparātus izmantos plaša sabiedrība.

S 20 Izmantošanas laikā neēst un nedzert!

— Lietojums:

— ļoti toksiskām, toksiskām, kā arī kodīgām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda īpašos gadījumos (piemēram, arsēnam un arsēna savienojumiem, fluoracetātiem), ja iespējams, ka tos izmantos plaša sabiedrība.

S 21 Izmantošanas laikā nesmēķēt!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kuru sadegšana rada toksiskus produktus.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda tikai īpašos gadījumos (piem., halogenētiem savienojumiem).

S 22 Neieelpot putekļus!

— Lietojums:

— visām cietām vielām un preparātiem, kas ir bīstami veselībai.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti iepriekšminētajām vielām un preparātiem, kam piešķirta riska frāze R 42;

— ieteicams iepriekšminētajām vielām un preparātiem, ko piegādā smalka pulvera veidā, kas var iekļūt elpošanas ceļos, un par kuriem nav zināms, vai to ieelpošana apdraud veselību.

S 23 Neieelpot gāzi/dūmus/tvaikus/aerosolu (attiecīgo formulējumu precizē ražotājs)!

— Lietojums:

— visiem šķidrumiem vai gāzveida vielām un preparātiem, kas ir bīstami veselībai.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti iepriekšminētajām vielām un preparātiem, kam piešķirta riska frāze R 42;

— obligāti vielām un preparātiem, ko paredzēts izsmidzināt. Turklāt jāpiešķir vai nu drošības frāze S 38 vai S 51;

— ieteicams, ja ir jāpievērš lietotāja uzmanība tam, ka pastāv risks ieelpošanas gadījumā, kas nav pieminēts piemērojamās riska frāzēs.

S 24 Izvairīties no saskares ar ādu!

— Lietojums:

— visām cietām vielām un preparātiem, kas ir bīstami veselībai.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti vielām un preparātiem, kam piešķir riska frāzi R 43, ja vien nav piešķirta arī drošības frāze S 36;

— ieteicams gadījumā, ja ir jāpievērš lietotāja uzmanība tam, ka pastāv risks, vielai nonākot saskarē ar ādu, kas nav pieminēts piešķiramajās riska frāzes (piem., parestēzija). Tomēr var izmantot, lai uzsvērtu šo riska frāžu nozīmi.

S 25 Nepieļaut iekļūšanu acīs!

— Lietojums:

— visām vielām un preparātiem, kas ir bīstami veselībai.

— Lietošanas kritēriji:

— ieteicams, ja ir jāpievērš lietotāja uzmanība tam, ka pastāv risks, vielai nokļūstot acīs, kas nav pieminēts piešķiramajās riska frāzēs. Tomēr var izmantot, lai uzsvērtu šo riska frāžu nozīmi;

— ieteicams vielām, kam piešķir frāzes R 34, R 35, R 36 vai R 41 un ko var izmantot plaša sabiedrība.

S 26 Ja viela/preparāts iekļuvis acīs, nekavējoties izskalot ar lielu ūdens daudzumu un meklēt medicīnisko palīdzību!

— Lietojums:

  — kodīgām vai kairinošām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

  — obligāti kodīgām vielām un preparātiem, kam jau piešķirta riska frāze R 41;

  — ieteicams kairinošām vielām un preparātiem, kam jau piešķirta riska frāze R 36.

S 27 Nekavējoties novilkt visas ar vielu notraipītās drēbes!

— Lietojums:

  — ļoti toksiskām, toksiskām vai kodīgām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

  — obligāti ļoti toksiskām vielām un preparātiem, kam jau piešķirta riska frāze R 27 un ko var izmantot plaša sabiedrība;

  — ieteicams ļoti toksiskām vielām un preparātiem, kam piešķirta riska frāze R 27 un ko izmanto rūpniecībā; šo drošības frāzi tomēr nevajadzētu lietot, ja ir piešķirta drošības frāze S 36;

  — ieteicams toksiskām vielām un preparātiem, kam piešķirta riska frāze R 24, kā arī kodīgām vielām un preparātiem, ko var izmantot plaša sabiedrība.

S 28 Pēc saskares ar ādu nekavējoties nomazgāt ar lielu daudzumu… (precizē ražotājs)!

— Lietojums:

  — ļoti toksiskām, toksiskām vai kodīgām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

  — obligāti ļoti toksiskām vielām un preparātiem;

  — ieteicams pārējām iepriekšminētajām vielām un preparātiem, jo īpaši ja ūdens nav vispiemērotākais skalojamais šķidrums;

  — ieteicams kodīgām vielām un preparātiem, ko var izmantot plaša sabiedrība.

S 29 Neliet kanalizācijā!

— Lietojums:

  — īpaši viegli vai viegli uzliesmojošiem šķidrumiem, kas nesajaucas ar ūdeni;

  — ļoti toksiskām un toksiskām vielām un preparātiem;

  — videi bīstamām vielām.

— Lietošanas kritēriji:

  — obligāti videi bīstamām vielām, kam piešķirts "N" simbols un ko var izmantot plaša sabiedrība, ja vien tas nav paredzētais izmantojums;

  — ieteicams pārējām iepriekšminētajām vielām un preparātiem, ko var izmantot plaša sabiedrība, ja vien tas nav paredzētais izmantojums.

S 30 Nekad nepievienot šim produktam ūdeni!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kas spēcīgi reaģē ar ūdeni.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda īpašos gadījumos (piem., sērskābei) un tos, atkarībā no apstākļiem, var izmantot, lai sniegtu cik vien iespējams skaidrāku informāciju, uzsverot frāzi R 14 vai kā alternatīvu frāzei R 14.

S 33 Jāveic drošības pasākumi pret statisko elektrību!

— Lietojums:

— īpaši viegli uzliesmojošām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— ieteicams rūpniecībā izmantojamām vielām un preparātiem, kas neabsorbē mitrumu. Praktiski nekad nenorāda vielām un preparātiem, ko laiž tirgū plašas sabiedrības izmantošanai.

S 35 No šīs vielas un iepakojuma jāatbrīvojas, ievērojot drošību!

— Lietojums:

— visām bīstamām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— ieteicams vielām un preparātiem, ja ir vajadzīgi īpaši norādījumi, lai pareizi no tiem atbrīvotos.

S 36 Lietot piemērotu aizsargtērpu!

— Lietojums:

— organiskajiem peroksīdiem;

— ļoti toksiskām, toksiskām vai kaitīgām vielām un preparātiem;

— kodīgām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti ļoti toksiskām un kodīgām vielām un preparātiem;

— obligāti vielām un preparātiem, kam piešķirtas riska frāzes R 21 vai R 24;

— obligāti 3. kategorijas kancerogēniem, mutagēniem un reproduktīvajai funkcijai kaitīgām vielām, ja vien šī iedarbība neizpaužas tikai pēc šīs vielas vai preparāta ieelpošanas;

— obligāti organiskajiem peroksīdiem;

— ieteicams toksiskām vielām un preparātiem, ja nav zināms LD_{50} rādītājs iedarbībai caur ādu, bet šī viela vai preparāts var būt toksisks, nonākot saskarē ar ādu;

— ieteicams rūpniecībā izmantojamām vielām vai preparātiem, kas mēdz apdraudēt veselību pēc ilgstošas iedarbības.

S 37 Lietot piemērotus cimdus!

— Lietojums:

— ļoti toksiskām, toksiskām, kaitīgām vai kodīgām vielām un preparātiem;

— organiskajiem peroksīdiem;

— vielām un preparātiem, kas kairina ādu vai izraisa sensibilizāciju, nonākot saskarē ar ādu.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti ļoti toksiskām un kodīgām vielām un preparātiem;

— obligāti vielām un preparātiem, kam piešķirtas riska frāzes R 21, R 24 vai R 43;

— obligāti 3. kategorijas kancerogēniem, mutagēniem un reproduktīvajai funkcijai kaitīgajām vielām, ja vien šī iedarbība neizpaužas tikai pēc šo vielu un preparātu ieelpošanas;

— obligāti organiskajiem peroksīdiem;

— ieteicams toksiskām vielām un preparātiem, ja nav zināms LD_{50} rādītājs iedarbībai caur ādu, bet šī viela vai preparāts var būt kaitīgs, nonākot saskarē ar ādu;

— ieteicams vielām un preparātiem, kas kairina ādu.

S 38 Nepietiekamas ventilācijas apstākļos lietot elpošanas aizsarglīdzekļus!

— Lietojums:

— ļoti toksiskām vai toksiskām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda tikai īpašos gadījumos, kad ļoti toksiskas vai toksiskas vielas un preparātus izmanto rūpniecībā vai lauksaimniecībā.

S 39 Lietot acu/sejas aizsarglīdzekļus!

— Lietojums:

— organiskajiem peroksīdiem;

— kodīgām vielām un preparātiem, to skaitā kairinošām vielām, kas var nopietni kaitēt acīm;

— ļoti toksiskām un toksiskām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti vielām un preparātiem, kam piešķirtas riska frāzes R 34, R 35 vai R 41;

— obligāti organiskajiem peroksīdiem;

— ieteicams, ja ir jāpievērš lietotāja uzmanība tam, ka pastāv risks, vielai nokļūstot acīs, kas nav pieminēts piešķirtajās riska frāzēs;

— parasti norāda izņēmuma gadījumos ļoti toksiskām un toksiskām vielām un preparātiem, ja pastāv uzsļākšanās risks un tos mēdz viegli absorbēt āda.

S 40 Mazgāt grīdu un visus ar šo vielu notraipītos priekšmetus ar… (precizē ražotājs)!

— Lietojums:

— visām bīstamajām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda tikai tā bīstamajām vielām un preparātiem, kam ūdeni neuzskata par piemērotu tīrīšanas līdzekli (piem., ja ir jāveic absorbcija ar pulverveida materiālu, jāizšķīdina ar šķīdinātāju utt.) un ja veselības aizsardzības un/vai drošības apsvērumu labad ir svarīgi, lai uz etiķetes būtu brīdinājums.

S 41 Aizdegšanās un/vai sprādziena gadījumā neieelpot dūmus!

— Lietojums:

— bīstamām vielām un preparātiem, kas degot izdala ļoti toksiskas vai toksiskas gāzes.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda tikai īpašos gadījumos.

S 42 Kvēpinot/izsmidzinot jālieto piemēroti elpošanas aizsarglīdzekļi (vajadzīgo formulējumu precizē ražotājs)!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, ko paredzēts šādā veidā izmantot, bet kas var apdraudēt lietotāja veselību un drošību, ja netiek ievērota pienācīga piesardzība.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda tikai īpašos gadījumos.

S 43 Aizdegšanās gadījumā lietot… (brīvajā vietā precīzi norāda ugunsdzēšanas aprīkojuma tipu. Ja ūdens palielina risku, pievieno: "Nekad neizmantot ūdeni")!

— Lietojums:

— īpaši viegli uzliesmojošām, viegli uzliesmojošām un uzliesmojošām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti vielām un preparātiem, kas saskarē ar ūdeni vai mitru gaisu izdala īpaši viegli uzliesmojošas gāzes;

— ieteicams īpaši viegli uzliesmojošām, viegli uzliesmojošām un uzliesmojošām vielām un preparātiem, jo īpaši ja tie nesajaucas ar ūdeni.

S 45 Ja ir noticis negadījums vai ir slikta pašsajūta, nekavējoties meklēt medicīnisko palīdzību (ja iespējams, parādīt etiķeti)!

— Lietojums:

— ļoti toksiskām vielām un preparātiem;

— toksiskām un kodīgām vielām un preparātiem;

— vielām un preparātiem, kuru ieelpošana izraisa sensibilizāciju.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti iepriekšminētajām vielām un preparātiem.

S 46 Norīšanas gadījumā nekavējoties meklēt medicīnisko palīdzību un parādīt šo iepakojumu vai etiķeti!

— Lietojums:

— visām bīstamām vielām un preparātiem, izņemot tos, kas ir ļoti toksiski, toksiski, kodīgi vai bīstami videi.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti visām iepriekšminētajām bīstamajām vielām un preparātiem, ko var izmantot plaša sabiedrība, ja vien norīšana nerada draudus, jo īpaši ja tas atgadās bērniem.

S 47 Uzglabāt temperatūrā, kas nepārsniedz…°C (precizē ražotājs)!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kas noteiktā temperatūrā kļūst nestabili.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda tikai īpašos gadījumos (piem., organiskajiem peroksīdiem).

S 48 Uzglabāt samitrinātu ar… (attiecīgo vielu precizē ražotājs)!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kas var kļūt ļoti jutīgi pret dzirkstelēm, berzi vai triecienu, ja tiem ļauj izžūt.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda īpašos gadījumos, piemēram, nitrocelulozei.

S 49 Uzglabāt tikai sākotnējā iepakojumā!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem ar tendenci uz katalītisku sadalīšanos.

— Lietošanas kritēriji:

— vielām un preparātiem ar tendenci uz katalītisku sadalīšanos, piemēram, dažiem organiskajiem peroksīdiem.

S 50 Nejaukt ar… (precizē ražotājs)!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kas var reaģēt ar norādīto produktu, izdalot ļoti toksiskas vai toksiskas gāzes;

— organiskajiem peroksīdiem.

— Lietošanas kritēriji:

— ieteicams iepriekšminētajām vielām un preparātiem, ko var izmantot plaša sabiedrība, ja tā ir labāka izvēle, salīdzinot ar riska frāzi R 31 vai R 32;

— obligāti dažiem peroksīdiem, kas var ļoti spēji reaģēt paātrinātāju vai veicinātāju klātbūtnē.

S 51 Izmantot tikai labi vēdināmās telpās!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kas mēdz radīt tvaikus, putekļus, aerosolus, dūmus, dūmaku utt., vai kas tam ir paredzēti un var būt bīstami, tos ieelpojot, vai rada aizdegšanās vai sprādziena draudus.

— Lietošanas kritēriji:

— ieteicams, ja nevar lietot S 38. Tas ir svarīgi, ja šīs vielas un preparātus var izmantot plaša sabiedrība.

S 52 Nav ieteicams izmantot telpās lielai virsmas platībai!

— Lietojums:

— gaistošām, ļoti toksiskām, toksiskām, kā arī kaitīgām vielām un tās saturošiem preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— ieteicams, ja veselību var apdraudēt šo vielu ilgstoša iedarbība, tādēļ ka tās rada izgarojumus no lielas apstrādātas virsmas mājoklī vai citā slēgtā telpā, kur pulcējas cilvēki.

S 53 Izvairīties no pakļaušanas iedarbībai — Pirms lietošanas iepazīties ar īpašiem norādījumiem!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kas ir kancerogēni, mutagēni un/vai ir reproduktīvajai funkcijai kaitīgi.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti iepriekšminētajām vielām un preparātiem, kam piešķirta vismaz viena no šīm R frāzēm: R 45, R 46, R 49, R 60 vai R 61.

S 56 Šo vielu un tās iepakojumu nodot bīstamo vai īpašo atkritumu savākšanas punktā!

— Lietojums:

— visām bīstamām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— ieteicams visām bīstamām vielām un preparātiem, ko var izmantot plaša sabiedrība un kas jānoglabā īpašā vietā.

S 57 Lai nepieļautu vides piesārņojumu, izmantot piemērotas tvertnes!

— Lietojums:

— vielām, kurām ir piešķirts "N" simbols.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda tikai vielām, ko nav paredzēts izmantot plašai sabiedrībai.

S 59 Informāciju par otrreizēju izmantošanu/pārstrādi prasīt ražotājam/piegādātājam!

— Lietojums:

— visām bīstamām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti vielām, kas apdraud ozona slāni;

— ieteicams citām vielām un preparātiem, kam ieteikta otrreizēja izmantošana/pārstrāde.

S 60 Šī viela un tās iepakojums ir uzskatāmi par bīstamajiem atkritumiem!

— Lietojums:

— visām bīstamām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— ieteicams vielām un preparātiem, ko nav paredzēts izmantot plašai sabiedrībai, ja nepiešķir S 35.

S 61 Nepieļaut noplūdi vidē! Skatīt īpašus norādījumus/drošības datu lapu!

— Lietojums:

— videi bīstamām vielām.

— Lietošanas kritēriji:

— parasti norāda vielām, kurām ir piešķirts "N" simbols;

— ieteicams visām iepriekš nepieminētām vielām, kas klasificējamas kā bīstamas videi.

S 62 Norīšanas gadījumā neizraisīt vemšanu: nekavējoties meklēt medicīnisko palīdzību un parādīt šo iesaiņojumu vai etiķeti!

— Lietojums:

— vielām un preparātiem, kas klasificēti kā kaitīgi ar riska frāzi R 65 saskaņā ar 3.2.3. iedaļā noteiktajiem kritērijiem;

— nepiemēro vielām un preparātiem, kas laisti tirgū aerosola baloniņos (vai iepakojumā ar noslēgtu smidzināšanas ierīci), sk. 8. un 9. iedaļu.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti iepriekšminētajām vielām un preparātiem, ja tos pārdod plašai sabiedrībai vai ja iespējams, ka plaša sabiedrība tos izmanto, izņemot gadījumus, kad obligāti lietojama drošības frāze S 45 vai S 46;

— ieteicams iepriekšminētajām vielām un preparātiem, ja tos izmanto rūpniecībā, izņemot gadījumus, kad obligāti lietojamas drošības frāzes S 45 vai S 46;

S 63 Negadījumā, kad notikusi ieelpošana: pārvietot cietušo svaigā gaisā un noguldīt miera stāvoklī!

— Lietojums:

— ļoti toksiskām un toksiskām vielām un preparātiem (gāzēm, tvaikiem, daļiņām, gaistošiem šķidrumiem);

— vielām un preparātiem, kas izraisa elpvadu sensibilizāciju.

— Lietošanas kritēriji:

— obligāti vielām un preparātiem, kam piešķirtas riska frāzes R 26, R 23 vai R 42, ja iespējams, ka tos izmanto plaša sabiedrība tādā veidā, ka var notikt šādu vielu un preparātu ieelpošana;

S 64 Norīšanas gadījumā izskalot muti ar ūdeni (tikai tad, ja cietušais ir pie samaņas)!

— Lietojums:

— kodīgām vai kairinošām vielām un preparātiem.

— Lietošanas kritēriji:

— ieteicams iepriekšminētajām vielām un preparātiem, ko var izmantot plaša sabiedrība, un ja pietiek ar iepriekšminēto procedūru.

7.5.2. *Drošības frāžu izvēle*

Izvēloties galīgās drošības frāzes, jāņem vērā etiķetē norādītās riska frāzes un vielas vai preparāta paredzamais izmantojums:

— parasti vajadzīgo drošības ieteikumu formulēšanai pietiek ar ne vairāk kā četrām drošības frāzēm; šim nolūkam IV pielikumā uzskaitītās kombinētās frāzes uzskata par vienu frāzi;

— lietojot S frāzes, kas attiecas uz atkritumiem, lieto vienu S frāzi, ja vien nav skaidrs, ka materiāla un tā iesaiņojuma atkritumi neapdraud cilvēku veselību vai vidi. Jo īpaši uzraksts par darbībām ar bīstamajiem atkritumiem ir svarīgs uz vielām un preparātiem, ko pārdod plašai sabiedrībai;

— dažas R frāzes kļūst liekas gadījumos, kad pareizi izvēlētas S frāzes, un otrādi; S frāzes, kas acīmredzami atbilst R frāzēm, lieto marķējumā tikai tad, ja vēlas izcelt kādu īpašu brīdinājumu;

— izvēloties drošības frāzes, īpaša uzmanība jāpievērš dažu vielu un preparātu paredzamajiem izmantošanas apstākļiem, piemēram, izsmidzināto daļiņu vai aerosola cita veida iedarbībai. Frāzes izvēlas, ņemot vērā vielu un preparātu paredzēto izmantošanas veidu,

— drošības frāzes S 1, S 2 un S 45 ir obligātas visām ļoti toksiskām, toksiskām un kodīgām vielām un preparātiem, ko pārdod plašai sabiedrībai;

— drošības frāzes S 2 un S 46 ir obligātas visām pārējām bīstamām vielām un preparātiem (izņemot tos, kas klasificēti kā videi bīstami), ko pārdod plašai sabiedrībai.

Ja frāzes, kas izvēlētas, stingri ievērojot 6.2. iedaļā noteiktos kritērijus, ir liekvārdīgas, pārprotamas vai nevajadzīgas, ņemot vērā konkrēto produktu/iesaiņojumu, dažas frāzes var izlaist.

8. ĪPAŠI GADĪJUMI: VIELAS.

8.1. **Pārvietojami gāzes baloni**

Attiecībā uz pārvietojamiem gāzes baloniem, uzskata, ka marķēšanas prasības ir izpildītas, ja tās ir saskaņā ar 23. pantu vai 24. panta 6. punkta b) apakšpunktu.

Tomēr, atkāpjoties no 24. panta 1. un 2. punkta, attiecībā uz gāzes baloniem, kuru ūdensietilpība ir mazāka vai vienāda ar 150 litriem, var izmantot vienu no šādām alternatīvām:

— etiķetes forma un izmēri var atbilst *ISO* standarta (*ISO/DP 7225*) prasībām;

— 23. panta 2. punktā noteikto informāciju var norādīt uz izturīgas informācijas plāksnītes vai etiķetes, kas nekustīgi piestiprināta balonam.

8.2. **Gāzes tvertnes, kas paredzētas propānam, butānam vai sašķidrinātai naftas gāzei (SNG)**

Šīs vielas ir klasificētas I pielikumā. Lai arī klasificētas saskaņā ar 2. pantu, tās neapdraud cilvēka veselību, ja tās laiž tirgū noslēgtos uzpildāmos balonos vai neuzpildāmos balonos saskaņā ar EN 417, kā kurināmo gāzi, kas izkļūst ārā tikai degot.

Šiem baloniem vai konteineriem jābūt marķētiem ar attiecīgo simbolu, kā arī R un S frāzēm attiecībā uz uzliesmojamību. Etiķetē nav jābūt informācijai par iedarbību uz cilvēka veselību. Tomēr informāciju par iedarbību uz cilvēka veselību, kas būtu jānorāda uz etiķetes, profesionāliem lietotājiem direktīvas 27. pantā paredzētajā veidā paziņo persona, kura ir atbildīga par šīs vielas laišanu tirgū. Patērētājiem sniedz pietiekamu informāciju, kas nodrošina visu vajadzīgo veselības aizsardzības un drošības pasākumu veikšanu, kuri paredzēti Direktīvas 91/155/EEK 1. panta 3. punktā, kas grozīts ar Direktīvu 93/112/EEK.

8.3. **Metāli kompaktā formā**

Šīs vielas ir klasificētas I pielikumā vai arī tās ir klasificējamas saskaņā ar 6. pantu. Tomēr dažas no šīm vielām, lai arī klasificētas saskaņā ar 2. pantu, tādā formā, kādā tās laiž tirgū, nav bīstami cilvēku veselībai ne ieelpojot, ne ieņemot caur muti vai saskarē ar ādu, ne ūdens videi. Šīm vielām nav nepieciešams marķējums saskaņā ar 23. pantu. Tomēr personai, kas ir atbildīga par metāla laišanu tirgū, visa informācija, kurai vajadzētu būt marķējumā, jāpaziņo lietotājam 27. pantā noteiktajā formā.

8.4. **Vielas, kas klasificētas ar riska frāzi R 65**

Vielas, kas klasificētas kā kaitīgas, tās ieelpojot, nav jāmarķē kā kaitīgas ar riska frāzi R 65, ja tās laiž tirgū aerosola veidā vai iepakojumā, kas aprīkots ar noslēgtu smidzināšanas ierīci."